

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ПРОВАДЖЕННЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ФІСКАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ

Войтенко І.С.,
к.ю.н., доцент

Національний університет державної податкової служби України

Адміністративно-деліктне провадження, що здійснюється фіскальними органами, входить до адміністративної діяльності цих органів, яку, в свою чергу, можна визначити як специфічну виконавчо-розпорядчу підзаконну державно-владну діяльність з організації та здійснення охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження й припинення правопорушень у сфері справляння податків.

Ключові слова: адміністративно-деліктне провадження, фіскальні органи, делікт, адміністративно-деліктний процес, митні органи.

Войтенко И.С. / СУЩНОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ АДМИНИСТРАТИВНО-ДЕЛИКТНОГО ПРОИЗВОДСТВА, ОСУЩЕСТВЛЯЕМОГО ФИСКАЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ / Национальный университет ГНС Украины, Украина

Административно-деликтное производство, осуществляемое фискальными органами, входит в понятие административной деятельности этих органов, которую, в свою очередь, можно определить как специфическую исполнительно-распорядительную подзаконную государственно-властную деятельность по организации и осуществлению охраны общественного порядка, обеспечения общественной безопасности, предупреждения и пресечения правонарушений в сфере взимания налогов.

Ключевые слова: административно-деликтное производство, фискальные органы, деликт, административно-деликтный процесс, таможенные органы.

Vojtenko I.S. / THE NATURE AND CONTENT OF ADMINISTRATIVE TORTIOUS PROCEEDINGS EXERCISED BY THE FISCAL AUTHORITIES / National University of State Tax Service of Ukraine, Ukraine

Administrative tortious proceedings exercised by the fiscal authorities is a part of the administrative activities of these bodies, which can be defined as specific, executive and administrative, by-law, state-government activities in organization and implementation of public order, providing public security, prevention and suppression of offenses in the area of tax collection.

The purpose of this article is to establish the nature and content of administrative tortious proceedings, exercised by the fiscal authorities, on the basis of a combined analysis of theoretical sources, summarizing legal material and its application, and also develop proposal and recommendations for improvement of administrative tortious proceedings.

To achieve this goal it is necessary to solve the following tasks: determine the nature and content of the administrative tortious proceedings exercised by fiscal authorities; investigate the legal status of fiscal bodies and authorized persons as subjects of administrative tortious proceedings; to analyze legal acts related to the administrative tortious proceedings exercised by fiscal authorities.

Key words: administrative tortious proceedings, fiscal authorities, tort, administrative tortious process, customs authorities.

У світлі сучасних державотворчих та правотворчих процесів в Україні, зорієнтованих на практичну реалізацію положень Конституції України від 28 червня 1996 року [1] щодо побудови демократичної, соціальної, незалежної, правової держави, визнання особи найвищою соціальною цінністю, реформування організаційно-правової структури та функціонального призначення державних органів, запровадження моделі партнерських відносин особи і органів держави, важливої актуальності набувають питання сплати податків в умовах деформації системи економічних відносин, дефіциту Державного бюджету України.

Як і в будь-якій іншій сфері, у процесі здійснення справляння податків вчиняються правопорушення. Адміністративні правопорушення у вказаній галузі посягають на порядок нарахування та справляння податків і зборів, процедуру здійснення податкового та митного контролю, на порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України та інші відносини. Виходячи з того, що адміністративні правопорушення у сфері сплати податків мають поширений характер і виступають як зовнішній прояв більш глибоких криміногенних процесів перерозподілу національного доходу на користь тіньової економіки, надзвичайно важливим є створення дійсно дієвого примусу по боротьбі з цим негативним явищем, а також державних органів, які б цей примус застосовували, зокрема фіскальних органів.

Для ефективного адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами, потрібне міцне правове та теоретичне підґрунтя. Висока соціальна значимість цього інституту для життєдіяльності Українського суспільства зумовлює необхідність проведення досліджень щодо його подальшого вдосконалення, тим

більше, що розвиток нормативно-правового регулювання адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами, не позбавлений ряду проблем. Основні з них: проблема збереження тенденції множинності нормативно-правових актів про адміністративну відповідальність і, відповідно, проблема кодифікації адміністративно-деліктного законодавства України; проблема розмежування підвідомчості справ про адміністративні правопорушення, що розглядаються фіскальними органами та іншими органами, зокрема Пенсійним фондом України; проблема адміністративної відповідальності юридичних осіб за правопорушення у сфері справляння податків та інші.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретичних джерел, узагальнення нормативно-правового матеріалу та практики його застосування встановити сутність та зміст адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами, а також розробити пропозиції і рекомендації щодо його удосконалення.

Для досягнення поставленої мети слід розв'язати наступні завдання: визначити сутність та зміст адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами; дослідити правовий статус фіскальних органів та їх уповноважених осіб як суб'єктів адміністративно-деліктного провадження; здійснити аналіз нормативно-правових актів, що стосуються адміністративно-деліктного провадження, яке здійснюється фіскальними органами.

У науковій літературі питанням адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами (раніше – органами державної податкової служби України, митною службою) присвячено чимало праць. Це,

зокрема, напрацювання таких дослідників як О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, С. С. Гнатюк, А. В. Головач, І. П. Голосніченко, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Д. М. Лук'янець, Т. О. Мацелик, В. К. Шкарупа, та інші.

Однак більшість досліджень було проведено до реформування у березні-квітні 2013 року фіскальних органів. Таким чином, деякі положення, що стосуються вказаного провадження, потребують корекції з урахуванням сучасних умов існування суспільства та чинного адміністративно-деліктного законодавства України.

Будь-який інститут права має свою сферу правового регулювання, яка реалізується у певному юридичному порядку, встановленому відповідними процесуальними нормами, тобто реалізується завдяки юридичному процесу. Отже, адміністративно-деліктна відповідальність, яка «... впливає з тих зобов'язань суб'єктів господарювання, за якими вони перебувають в абсолютних правовідносинах із оточуючим середовищем або якщо і не перебувають у правовідносинах, проте повинні відповідати за делікт створення певної безпеки або загрози» [2], реалізується за допомогою адміністративно-деліктного процесу.

Адміністративно-деліктний процес – це врегульована адміністративно-процесуальними нормами діяльність публічної адміністрації з розслідування, розгляду, прийняття рішень і винесення постанов та їх виконання в адміністративних справах деліктного характеру. Адміністративно-процесуальну діяльність, здійснювану в межах конкретної адміністративної справи, прийнято називати провадженням в адміністративній справі. Адміністративно-процесуальна діяльність конкретизується і об'єктивується в межах конкретних адміністративних проваджень. Саме вони є структурними складовими окремих видів адміністративного процесу [3].

Хоча у чинному законодавстві України термін «делікт» не зустрічається, у юридичній науці він використовується уже давно. Так, О. В. Серих, розглядаючи порушення митних правил, підкреслює, що вже є незаперечним факт існування науки «Адміністративна деліктологія», яка міцно увійшла до системи юридичних наук. Авторка акцентує увагу на тому, що адміністративна деліктологія є соціально-правовою наукою. Соціальною наукою вона вважається тому, що її предмет охоплює явища соціального життя – правопорушення, які є різновидом соціальних відхилень, причини та умови їх вчинення, заходи щодо боротьби з ними. Правовою наукою адміністративна деліктологія вважається з огляду на те, що її предметом є соціальне явище, утворене протиправною поведінкою, і вона використовує правовий інструментарій [4, с. 7].

Провадження у справах про адміністративні правопорушення є структурною частиною адміністративно-деліктного процесу. При цьому поняття «правопорушення» та «делікт» можна вважати тотожними, оскільки як під правопорушенням, так і під деліктом розуміють незаконну дію, проступок, злочин [5, с. 153].

На погляд Д. М. Павлова, провадження у справах про адміністративні правопорушення – це «...низка послідовних дій уповноважених органів (посадових осіб), а у деяких випадках інших суб'єктів, які згідно з нормами адміністративного законодавства здійснюють заходи, спрямовані на притягнення правопорушника до відповідальності і забезпечення виконання винесеної постанови» [6, с. 116]. С. М. Алфьоров, С. В. Ващенко, М. М. Долгополова та А. П. Купін відзначають, що вказане провадження – це «...особливий вид процесуальної діяльності, врегульована нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених органів, яка спрямована на притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення» [7, с. 119]. М. В. Завальний під провадженням у справах про адміністративні правопорушення розуміє «...сукупність нормативно визначених процесуальних дій уповноважених

посадових осіб, направлених на виявлення факту адміністративного проступку, порушення за ним справи та вирішення її у відповідності з законом» [8, с. 145].

Адміністративно-деліктне провадження, що здійснюється фіскальними органами, входить до адміністративної діяльності цих органів. Цю діяльність можна визначити як специфічну, виконавчо-розпорядчу, підзаконну, державно-владну діяльність з організації та здійснення охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження й припинення правопорушень у сфері справляння податків [9, с. 183].

Адміністративна діяльність фіскальних органів поєднує в собі дві складові частини: діяльність щодо виконання законів, нормативних актів управління, виданих з означених питань, здійснення права давати обов'язкові до виконання вказівки, застосовувати в необхідних випадках заходи адміністративного впливу, а також видавати в межах наданих повноважень акти управління (зовнішня), і організаційну діяльність самого апарату фіскальних органів (внутрішня). Причому майже вся діяльність фіскальних органів має зовнішній адміністративно-правовий характер [10, с. 102].

Адміністративно-деліктне провадження, що здійснюється фіскальними органами, можна поділити на дві великі групи: адміністративно-деліктне провадження про податкові правопорушення і адміністративно-деліктне провадження про порушення митних правил.

Особливість провадження у справах про адміністративні правопорушення в сфері оподаткування полягає в тому, що воно має загальні ознаки, характерні для цього виду провадження, із специфікою, яка обумовлена видовим об'єктом правопорушень, що знаходяться в його основі – відносинами, що виникають у сфері фінансової діяльності держави і в процесі реалізації яких формується доходна частина бюджетів і державних цільових фондів [11, с. 518]. Адміністративно-деліктне провадження про податкові правопорушення у літературі називають «адміністративно-юрисдикційною діяльністю органів Державної податкової служби України», під якою розуміють здійснення конкретних управлінських дій із реалізації і застосування матеріальних адміністративно-правових норм та норм податкового права [12, с. 11].

Необхідно враховувати, що податковим законодавством може бути встановлено відповідальність безпосередньо не тільки за податкові правопорушення, але і за правопорушення, які так чи інакше стосуються норм законодавства про податки. Це належно мірою відноситься до сфери валютного законодавства, законодавства про відмивання «брудних» грошей, фіктивне банкрутство та інше [13, с. 164].

Митні відносини є комплексним явищем, що складається із галузевих правових відносин, які формуються для забезпечення митної справи. Вони включають в себе адміністративно-правові, фінансово-правові, зовнішньоекономічні і зовнішньополітичні відносини [14, с. 5]. Порушення митних правил за своїм характером і змістом є адміністративними правопорушеннями, підстави і порядок притягнення за які регламентується Митним кодексом України від 13 березня 2012 року [15] (далі – МК України), а в частині, що не регулюється ним, законодавством України про адміністративні правопорушення [16, с. 86].

Адміністративно-деліктне провадження у справах про порушення митних правил є стадією митного процесу і полягає у порушенні справи, виявленні фактичних обставин, збиранні доказів, відомостей про винних і складанні протоколу [17, с. 102]. Провадження у справах про порушення митних правил – самостійне процесуальне явище, яке має специфічні риси, ознаки та особливості, якими воно відрізняється від інших адміністративних проваджень. В. В. Нижникова акцентує увагу на тому, що місце провадження у справах про порушення митних правил в ієрархічній

системі адміністративного процесу в загальному вигляді можна зобразити таким чином: «адміністративний процес» – «адміністративне провадження» – «провадження в справах про адміністративні правопорушення» – «провадження в справах про порушення митних правил» [18, с. 10].

Для формулювання принципів, що визначають зміст адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами, слід відштовхуватися саме від тих, які впливають на законність винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення. Тобто такі принципи розгортаються в цілу систему вимог, порушення яких тягне визнання постанови у справі незаконною. О. В. Бурцева, зокрема, виділяє такі принципи: законність, розгляд справи на засадах рівності громадян, презумпція невинуватості, забезпечення права на захист, встановлення об'єктивної (матеріальної) істини, публічність (офіційність), гласність (відкритість) розгляду справи, безпосередність, самостійність і незалежність суб'єктів адміністративної юрисдикції в прийнятті рішень, національна мова провадження та інші [19, с. 145].

Проаналізуємо тепер законодавче забезпечення адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами.

Законодавство демократичних країн про адміністративно-деліктні провадження, що здійснюються органами, аналогічними до фіскальних органів України, повинно ґрунтуватися на міжнародних стандартах щодо митної, податкової та іншої політики у сфері справляння платежів до бюджету. Такі стандарти насамперед встановлені загальними міжнародними нормативно-правовими актами про права людини, зокрема, Загальною декларацією прав людини від 10 грудня 1948 року [20], Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року [21], Міжнародним пактом про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 року [22], Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року [23] та іншими.

Щодо спеціалізованого законодавства про адміністративно-деліктне провадження, що здійснюється фіскальними органами, то найперше варто назвати Міжнародну конвенцію про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства, прийняту у Найробі (Кенія) 09 червня 1977 року [24]. Україна приєдналась до цієї Конвенції відповідно до Указу Президента України від 23 травня 2000 року № 699/2000 «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства та додатків I, II, III, V, VI, VII, VIII до неї» [25]. Так, у ст. 1 цієї Конвенції зазначено, що Договірні Сторони, які прийняли один або більше Додатків до цієї

Конвенції, погоджуються, що їхні митні адміністрації надаватимуть одна одній взаємну допомогу з метою відвернення, розслідування та припинення порушень митного законодавства згідно з положеннями цієї Конвенції. Митна адміністрація Договірної Сторони може звернутися із запитом про надання взаємної допомоги для проведення будь-якого розслідування або у зв'язку із судовим чи адміністративним розглядом, що здійснюється цією Договірною Стороною. Якщо такий розгляд не здійснюється митною адміністрацією безпосередньо, вона може звертатися із запитом про надання взаємної допомоги лише в межах своєї компетенції в цьому розгляді. Відповідно, якщо розгляд здійснюється у державі запитуваної адміністрації, остання надає допомогу за запитом у межах своєї компетенції в цьому розгляді.

Законодавство України про адміністративно-деліктне провадження, що здійснюється фіскальними органами також складається з угод, укладених Україною з іншими країнами про адміністративну взаємодопомогу у попередженні, розслідуванні, припиненні правопорушень у податковій сфері, насамперед митних правопорушень. Справа у тому, що у сфері митної справи потреба у наданні допомоги може виникати, якщо виконання певних завдань, покладених на митні органи однієї держави, ставиться під загрозу (забезпечення справляння митних платежів, контроль правильності обчислення, своєчасності та повноти їх сплати або протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил) чи неможливе без взаємодії з іноземними митними органами (ведення митної статистики та митної статистики з митними органами інших країн), або нераціональне чи малоефективне (передбачає залучення значних матеріальних, часових ресурсів та персоналу) у підсумку [26].

Національною законодавчою основою для прийняття актів, які регулюють питання адміністративної відповідальності, у тому числі за правопорушення, які розглядаються фіскальними органами, є Конституція України. У статтях, які зобов'язують громадян виконувати конституційні норми, містяться вимоги та обов'язки, які реалізуються шляхом встановлення та застосування юридичної, зокрема адміністративної, відповідальності. Так, відповідно до ст. 67 Основного Закону нашої держави кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Усі громадяни щорічно подають до податкових інспекцій за місцем проживання декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік у порядку, встановленому законом.

Таким чином, порушення норм, які посягають на справляння податків в Україні, є частиною адміністративної деліктності та, відповідно, підставою для здійснення фіскальними органами адміністративно-деліктного провадження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Мацелик М. О. Адміністративна відповідальність та фінансові санкції за порушення податкового законодавства / М. О. Мацелик // Збірник наукових праць Академії Державної податкової служби України. – 2002. – № 2 (16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.asta.edu.ua/vidan/nau_visn/2\(16\)/Pravo/ZIP/Macseluk.zip](http://www.asta.edu.ua/vidan/nau_visn/2(16)/Pravo/ZIP/Macseluk.zip).
3. Гнатюк С. С. Провадження у справах про адміністративні проступки у структурі адміністративно-деліктного процесу / С. С. Гнатюк // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ / [редкол. : О. М. Бандурка (відп. ред.), О. М. Голово (заст. відп. ред.), П. О. Білоус (відп. секретар) та ін.]. – 2011. – № 4 (55) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKhnuvs/2011_55/55/32.pdf.
4. Серих О. В. Деліктологія порушень митних правил : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / О. В. Серих ; Одес. нац. юрид. академія. – Одеса, 2007. – 17 с.
5. Дьоміна С. Ю. Адміністративна деліктність у сфері митної справи / С. Ю. Дьоміна // Вісник Львівського університету. Серія юридична / [редкол. : В. Т. Нор (голов. ред.), П. М. Рабінович (заст. голов. ред.), В. М. Бурдін (відп. секретар) та ін.]. – Львів : Юридичний факультет ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – Вип. 52. – С. 152–157.
6. Павлов Д. М. Адміністративне право. Загальна частина : [конспект лекцій] / Д. М. Павлов. – К. : МАУП, 2007. – 136 с.
7. Адміністративне право. Загальна частина : [навч. посіб.] / [С. М. Алфьоров, С. В. Ващенко, М. М. Долгополова, А. П. Купін]. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.
8. Завальний М. В. Місце адміністративно-деліктного провадження в адміністративному процесі / М. В. Завальний // Форум права : Науковий журнал / [ред. колегія : О. П. Рябенко (голов. ред.), І. В. Зозуля (відп. секретар), А. Ф. Волобуєв та ін.]. – 2008. – № 1. – С. 140–146.

9. Горошко А. А. Органи державної податкової служби України як суб'єкти адміністративної юрисдикції : Дис. канд. юрид. наук за спец. : 12.00.07 / А. А. Горошко ; Національний університет державної податкової служби України. – Ірпінь, 2013. – 208 с.
10. Левченко С. Г. Щодо питання про види адміністративної діяльності органів доходів і зборів у сфері державної митної справи / С. Г. Левченко // Пріоритетні напрями розвитку правової системи України : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 25-26 жовтня 2013 року) / [С. А. Безкровний, І. В. Ковальчук, І. В. Маловічко та ін.]. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2013. – С. 101–104.
11. Огороднікова І. І. Особливості провадження по справах про адміністративні правопорушення в сфері оподаткування / І. І. Огороднікова // Форум права : Науковий журнал / [ред. Колегія : О. В. Марцеляк (голов. ред.), І. В. Зозуля (відп. секретар), О. М. Головка та ін.]. – 2011. – № 4. – С. 518–523.
12. Мацелик М. О. Адміністративна відповідальність за ухилення від оподаткування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / М. О. Мацелик ; Національна академія державної податкової служби України. – Ірпінь, 2005. – 19 с.
13. Калінеску Т. В. Адміністрування податків : [навч. посіб.] / Т. В. Калінеску, В. О. Корецька-Гармаш, В. В. Демидович. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 290 с.
14. Баранов С. О. Попередження адміністративних правопорушень, що посягають на митні відносини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / С. О. Баранов ; Київський національний університет ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – 19 с.
15. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 року // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.
16. Шульга М. Г. Митне право України : [навч. посіб.] / М. Г. Шульга. – Х. : Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2005. – 100 с.
17. Настюк В. Я. Митне право України : [навч. посіб.] / В. Я. Настюк, М. Г. Шульга. – Х. : Національна юридична академія України, 2001. – 114 с.
18. Нижникова В. В. Адміністративно-процесуальний статус суб'єктів провадження в справах про порушення митних правил : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / В. В. Нижникова ; Національний університет державної податкової служби України. – Ірпінь, 2008. – 20 с.
19. Бурцева О. В. Шляхи вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності митних органів щодо забезпечення прав фізичних осіб під час провадження в справах про порушення митних правил / О. В. Бурцева // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 2 (ч. І) : Юридичні науки. – С. 143–148.
20. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Український Центр прав людини. – К. : УПФ, 1995. – 12 с.
21. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. – 2006. – № 32. – Ст. 270.
22. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 року // Вісник Конституційного Суду України. – 2007. – № 1. – С. 91–106.
23. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року // Вісник Конституційного Суду України. – 2006. – № 4. – С. 72–80.
24. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства від 09 червня 1977 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_926.
25. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства та додатків I, II, III, V, VI, VII, VIII до неї : Указ Президента України від 23 травня 2000 року № 699/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 21. – Ст. 855.
26. Кривонос М. А. Організація взаємодії митних органів щодо надання взаємної адміністративної допомоги з питань порушень митного законодавства / М. А. Кривонос // Вісник Академії митної служби України. Серія «Право». – 2012. – № 1 (8) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vamsu_pravo/2012_1/Kryvonis.htm.

УДК 34/614.841.41:630*13:504.03

УРОКИ ПРИРОДНОГО ЛИХА: НАСЛІДКИ ЛІСОВИХ ПОЖЕЖ ПОБЛИЗУ ЧОРНОБИЛЯ

Гулак О.В.,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України

У статті здійснено дослідження екологічних, економічних, медичних, соціальних та інших складових наслідків лісових пожеж поблизу Чорнобиля та аналіз факторів, супроводжуваних такою небезпекою.

Ключові слова: небезпека в результаті лісової пожежі, наслідки лісових пожеж поблизу Чорнобиля, радіаційно вражена територія.

Гулак Е.В. / УРОКИ ПРИРОДНОГО БЕДСТВИЯ: ПОСЛЕДСТВИЯ ЛЕСНЫХ ПОЖАРОВ ВБЛИЗИ ЧЕРНОБЫЛЯ / Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

В статье проведено исследование экологических, экономических, медицинских, социальных и других составляющих последствий лесных пожаров вблизи Чернобыля, осуществлен анализ факторов, сопровождающих такие опасности.

Ключевые слова: опасности в результате лесного пожара, последствия лесных пожаров вблизи Чернобыля, радиационно пораженная территория.

Gulac O.V. / LESSONS FROM NATURAL DISASTERS: CONSEQUENCES OF FOREST FIRES NEAR CHERNOBYL / National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

The article analyzes the environmental, economic, health, social and other components of the consequences of forest fires near Chernobyl, investigated the factors accompanying such risks and formed own conclusions aimed at solving problems related to safe human activity, society and the state general.

It is noted that analysis of ecological, economic, health, social and other components of the consequences of forest fires near Chernobyl has important scientific importance, not only for Ukraine but of the whole world, especially neighboring states, where they are directly affected. In addition, it involves the study of such important issues as the place and the effectiveness of the state in ensuring fire safety, interaction with different government agencies, citizens and civil society organizations for fire protection, the impact of the state of fire protection of natural territories and objects for social and economic development of the country, the environment and welfare of the population as a whole.